Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Cal Bitxo de Sant Salvador

Gelida

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Carrer Mas Perelló, 23.
Emplaçament	Al barri de Sant Salvador de la Calçada.
Alçada:	106

Coordenades:

Latitud:	41.45235
Longitud:	1.86844
UTM Est (X):	405487
UTM Nord (Y):	4589592

Classificació

Número de fitxa	08091 - 373
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVI - XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	L'edifici està en bon estat de conservació estructural, però la transformació ha estat molt important i pràcticament no es poden observar elements destacats de l'estructura original.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	5597233DF0859N0001WX
Autoria de la fitxa	Gerard Panadés. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	dt., 11/06/2024 - 21:11

Descripció

Cal Bitxo és una antiga masia aïllada que, amb el creixement del barri de Salt Salvador de la Calçada, ha anat quedant integrada dins de la trama urbana.

Es tracta d'un conjunt d'edificis que originalment devien ser la casa principal i construccions agrícoles. El material emprat per la seva construcció segurament és la tàpia reforçada amb algun morter, tal com es pot apreciar en una part de la casa que fa cantonada i que és de les poques que queden sense arrebossar. La coberta de l'habitatge original és a una sola vessant i inclinada cap dins del conjunt, feta amb teula àrab i un ràfec esglaonat i amb serra dentada. A la façana principal, de planta baixa, pis i golfes, hi destaquen tres balcons al primer pis i unes obertures de respiració a les golfes amb ornamentació ceràmica.

Tot el conjunt té una estètica molt austera.

Història

L'historiador Ramon Rovira ha estudiat a fons la història de la masia, identificant la seva documentació més antiga, que data de principis de segle XVI. A partir de la genealogia de les famílies que havien estat propietàries del mas, Rovira ha reconstruït la història del lloc.

Segons ell, Cal Bitxo seria un sobrenom que es devia aplicar a algun hereu durant el segle XIX, originalment es deia mas Perelló. Al segle XVI el trobem citat quan Francesc Bertran, senyor de Gelida, fa una carta precària a un Joan Oller. El cognom Oller es va mantenir en la línia de successió fins al segle XVIII, quan s'enllacen dues pubilles consecutives i passa a ser Torrents, cognom que arriba fins als nostres dies.

De Sant Salvador de la Calçada només hi ha referències antigues a dues cases: can Perelló - Oller - Bitxo, per una banda, i la casa-capella de Sant Salvador, que ja apareix citada el 1286. La capella de Sant Salvador va desaparèixer passat el segle XIX i a cal Bitxo se'n conserva una fornícula barroca que data de 1856.

Els Oller primer i Torrents després, eren els grans tenidors de les terres de Sant Salvador i durant el segle XIX les van anar venent en emfiteusi, naixent així el barri de Sant Salvador de la Calçada.

Bibliografia

ROVIRA, Ramon (1996). "Inventari de les masies". Programa Festa Major 1996. pp. 16-22.

ROVIRA, Ramon (1998). "Alguns cognoms de Gelida". Programa Festa Major 1998. pp. 31-35.

Enllaços d'interès:
Cal Bitxo - Gelida.org

CAL
BITXO
23